

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

13.07.2013

Sayı : 64272063- 610 - 2389
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-27134)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 09.07.2013 tarih ve 43452547-120.07-132567 sayılı yazısı.

Bartın Milletvekili Sayın Rıza YALÇINKAYA'nın tarafıma tevcih ettiği 7/27134 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (4 Sayfa)

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN RIZA YALÇINKAYA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/27134)**

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6:

01.03.1985 tarihli ve 18681 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunda belirtilen, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının görev ve yetkilerinden bazıları:

- * Kamu ihtiyaç, güvenlik ve yararına uygun olarak enerji ve tabii kaynaklar ile enerjinin üretim, iletim, dağıtım tesislerinin etüt, kuruluş, işletme ve devam ettirme hizmetlerinin genel politikasını tespit, çalışmalarının koordinasyonunu temin etmek ve denetlemek (Madde 2-d).
- * Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının işletme ve yatırım programlarını inceleyerek tasvip etmek ve yıllık programlara göre faaliyetlerini takip etmek, değerlendirmek (Madde 2-f).
- * Bakanlığa bağlı ve Bakanlıkla ilgili kuruluşların çalışmalarını ve işlemlerini her bakımdan tetkik, tahkik ve teftişe tabi tutmak, gerekli her türlü emri vermek ve denetlemek (Madde 2-g) şeklindedir.

Yukarıda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının görev ve yetkilerinde açıkça görüldüğü üzere, Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının 7/14558 Esas Nolu Yazılı Soru Önergeme vermiş olduğu; "Türkiye Taşkömürü Kurumunun kararları, hukuki yapısı itibariyle Yönetim Kurulu tarafından alınmaktadır" şeklindeki cevabı kendisinin, Bakan olarak sorumluluğunu ortadan kaldırmadığı gibi asla da kaldırmayacaktır.

Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzel kişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzel kişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzel kişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir. (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Madde 168).

5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu'na göre T.C. Devleti tarafından tabii servet ve kaynaklarla ilgili yetkili kılınan Bakanlık; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, yetkili kılınan Genel Müdürlük ise Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM)'dür.

26 Mayıs 2005 gün ve 5177 sayılı kanunun 23. Maddesiyle değiştirilen 3213 sayılı Kanunun Ek-1 maddesine göre Ereğli Kömür Havzasındaki madencilik faaliyetleri Maden Kanunu hükümlerine tabi olmuştur.

5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu'nun İşletme Faaliyeti başlıklı 29. Maddesinin 2. bendi; "İşletme Projeleri ve değişiklikleri uygulamaya konulmadan önce Genel Müdürlük onayının alınması zorunludur. Aksi halde faaliyet durdurulur" şeklindedir.

Türkiye Taşkömürü Kurumu ile Hattat firması arasında 15/04/2005 tarihinde imzalanan "Amasra-B Bölgesi Kömürlerinin Rödvans Karşılığı işlettilmesi" işine ilişkin sözleşmenin "Yer Teslimi" başlıklı 6. Maddesinde; "Taraflarca imzalanmış olan sözleşmenin imza tarihinden sonra hazırlanacak İşletme Projesi, 45 gün içinde TTK'ya verilecektir" hükmü yer almaktadır.

TTK ile Hattat firması arasında imzalanan sözleşmenin 6. maddesinde açıkça belirtilmesine rağmen söz konusu işletme Projesi, firma tarafından Ön Etüd Raporu olarak, sözleşme imza tarihinden tam 81 gün sonra, 05.07.2005 tarihinde TTK'ya teslim edilmiştir. TTK üst düzey yöneticileri ve Yönetim Kurulu üyeleri, bu gecikme nedeniyle sözleşmeyi fesih etmeleri

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN RIZA YALÇINKAYA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/27134)**

gerektiği halde sözleşme hükümlerine uymamış. Kurumlarının menfaatine, Devlet menfaatine değil, firma menfaatine yönelik davranmışlardır.

Hattat firmasının 05.07.2005 tarihinde 81 gün gecikme ile vermiş olduğu Ön Etüd Raporu TTK yöneticileri tarafından, "İşletme Projesi" olmadığı gerekçesiyle kabul edilmemiş ve aradan yaklaşık 8 ay gibi bir zaman geçtikten sonra 23.02.2006 tarihinde firmaya "Nihai İşletme Projesi" vermesi için 45 gün daha ek süre verilmiştir.

Firma, TTK'ya Nihai İşletme Projesi vermesi gerektiği halde, 18.04.2006 tarihinde, "İşletme Avan Projesi" adında bir proje vermiş olup Amasra Müessesesi yetkilileri bu Avan Proje için: sözleşme hükümlerine göre TTK Yönetim Kurulu tarafından "Kesinleşmiş ve Onaylanmış İşletme Projesi olmadığı ve ileride telafisi mümkün olmayan bir adım atılmaması, söz konusu Avan Projeye göre işlem yapılmaması gerektiğini Genel Müdürlüğe beyan etmiş olmalarına rağmen, bu proje TTK yönetimi tarafından kabul edilmiş ve firmaya 10.05.2006 tarihinde yer teslimi yapılmıştır.

5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu'nun işletme Faaliyeti başlıklı 29. Maddesinin 2. bendi; "İşletme Projeleri ve değişiklikleri, uygulamaya konulmadan önce Genel Müdürlük onayının alınması zorunludur, aksi halde faaliyet durdurulur" hükmü açıkça Genel Müdürlük olarak Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nü tarif etmekte olup, Yukarıda özetlenen konular ışığında;

- Maden işleri Genel Müdürlüğü'nün ülkemizdeki tüm madencilik faaliyetlerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı adına yürütüp, MİGEM Genel Müdürünün Bakan adına imza yetkisi ile yetkilendirildiği yerde; TTK Yönetim Kurulu, yukarıda belirtilen projelerin onayında ve bu projelerin revize onayında nasıl onay mercii olmuştur?
- Bu projelerin onay mercii, Maden Kanununda da açıkça belirtildiği üzere; Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) değil midir? Hattat firması tarafından 'İşletme Avan Projesi' adı altında sunulan proje, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı adına denetleme yapan Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün denetim heyetince mahallinde tetkik edilmiş midir? Tetkik edildiyse, proje heyet tarafından uygun bulunmuş mudur? Proje; Denetim Heyeti tarafından uygun bulunmuşsa, hangi tarihte Maden İşleri Genel Müdürü'nün oluru alınarak onaylanmıştır?
- TTK Yönetim Kurulu'na yukarıda belirtilen projelerin onayı için ve bu projelerin revize onayı için Bakanlığınızca yetki verilmiş midir?
- Bakanlığınızca TTK Yönetim Kurulu'na yukarıda belirtilen projelerin onayı için ve bu projelerin revize onayı için yetki verilmediyse, TTK Yönetim Kurulu bu yetkiyi kimden ve nereden almıştır?
- Bu yetki alınmadan TTK Yönetiminin, Hattat firmasıyla arasında imzaladığı sözleşme kapsamında, TTK Yönetiminin Maden Kanununa ve Kamu ihale Kurumu mevzuat ve yönetmeliklerine muhalefet ettiği sonucu çıkmakta mıdır?
- Beşinci sorumdaki gibi bir sonucun çıkması durumunda, 01/03/1985 tarihli ve 18681 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunda açıkça belirtilen maddelerden; Madde 2-d, Madde 2-f, Madde 2-g' de açıklanan hükümler ışığında ve Madde 5'in ikinci bendinde açıkça; "Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Bakanlık merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir" hükmünü yerine getirememiş olmanızdan ve Ülkemiz madencilik sektöründeki rödövars şartnamesi, rödövars sözleşmesi uygulamaları adına oldukça olumsuz bir örnek oluşturan "Amasra-B Bölgesi Kömürlerinin Rödövars Karşılığı İşletirilmesi İş'i"nde geline bu noktada, T.C. Devletimizin 60. Hükümetinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olarak, bir rahatsızlık

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN RIZA YALÇINKAYA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/27134)**

duymuyor musunuz?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6:

05/06/1940 tarih ve 4527 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 30.05.1940 Tarihli 3867 sayılı Ereğli Kömür Havzasındaki Ocakların Devletçe İşletilmesi Hakkında Kanun ile Ereğli Şirketinden Alınan Liman, Demiryolu ve Madenlerle, 3241 sayılı Kozlu ve Kilimli Demiryollarının İşletilmesi ve Havzadaki Deniz İşlerinin İnhisar Altına Alınması Hakkında Kanun hükümleri gereği, havzadaki tüm ocaklar bütün tesisleri ile Etibank'a intikal etmiş. Ereğli Kömür Havzasındaki madenler Etibank'a bağlı Ereğli Kömürleri İşletmesi tarafından işletilmeye başlanmıştır. 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kanununun yürürlüğünü müteakip, o tarihe kadar Etibank'a bağlı olarak faaliyetini sürdüren Ereğli Kömürleri İşletmesi, bu tarihten sonra Türkiye Kömür İşletmelerine bağlı Mahdut Mesuliyetli bir Müessese olarak faaliyetlerine devam etmiştir.

22/05/1957 tarih ve 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kanunun 2/c maddesi hükmü ile 3146, 3241 ve 3867 sayılı yasalarla Devletçe işlettirileceği kabul edilen Ereğli Kömür Havzasındaki ocakların Devletçe işletilmesi Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu'nun görevleri arasında sayılmıştır.

2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan 60 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile müstakil bir Genel Müdürlük olarak faaliyet göstermesi kabul edilen Mahdut Mesuliyetli Ereğli Kömürleri İşletmesi Müessesesinin yerine 10/10/1983 tarih ve 96 sayılı KHK ile Türkiye Taşkömürü Kurumu kurulmuştur. Böylece 1900'li yıllarda varlık kazanan ve 3241 sayılı ve 3867 sayılı kanunlarla Etibank'a ve Ereğli Kömürleri İşletmesine verilmiş veya devredilmiş bulunan, 6974 sayılı yasa ile de Türkiye Kömür İşletmeleri'ne intikal eden imtiyaz, hak ve yetkiler Türkiye Taş Kömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (TTK)'ne intikal etmiştir.

96 sayılı KHK'nın, 233 sayılı KHK'nın 63 inci maddesi ve 3743 sayılı kanun ile yürürlükten kalkmasını takiben 233 sayılı KHK hükümlerine tabi olarak faaliyette bulunmak üzere Türkiye Taşkömürü Kurumu Ana Statüsü 11/02/1984 tarih ve 18602 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Anılan kanunlarda ve KHK'lerde yer alan tüm hak ve yetkiler bu ana statüde de yer almıştır.

TTK, 2004 yılına kadar 3213 sayılı Maden Kanununa tabi olmadan yukarıda açıklanan kendine özel mevzuat hükümlerine göre faaliyetlerini sürdürmüştür. 5177 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle 3213 sayılı Kanuna eklenen Ek 1 inci madde ile Ereğli Kömür Havzasındaki madencilik faaliyetleri Maden Kanunu hükümlerine, bu maddede yer alan istisnai hükümler çerçevesinde tabi olmuştur. Ancak TTK'nın 3867 Sayılı Kanundan gelen, Ereğli kömür Havzasında sahip olduğu hak-yetki imtiyazlarının yer aldığı yukarıda sayılan tüm yasal düzenlemeler de halen yürürlüktedir.

TTK 3213 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi ile imtiyaz ve buna dayalı işletme hakkının da sahibi olduğu havza sınırları içinde, bu imtiyaza-yetkilere istinaden işletirme hakkının da sahibi olmuştur.

TTK'ya bu yasal düzenlemeyle verilen işletirme hakkı kazanımı 1900'li yılların başlarına dayanan işletme hakkının varlığına bağlı olarak verilmiştir. Bunun anlamı da, işletirme hakkının, işletme hakkının kapsamında olduğudur.

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN RIZA YALÇINKAYA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/27134)**

Dolayısıyla, TTK'nın işletme hakkı, yaklaşık yüz yıllık geçmişe sahip ve yukarıda açıklanan hukuki metinlere göre kazanılmış hak, yetki ve imtiyazın bir bölümünü oluşturmaktadır.

TTK'nın Maden Kanununa tabi olması 26/05/2004 tarih ve 5177 sayılı Maden Kanunu ve Bazı kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile gerçekleşmiştir. 5177 sayılı Kanunun 23 üncü Maddesi ile 3213 sayılı Maden Kanununa Ek 1 inci madde eklenmiştir. Bu maddenin birinci fıkrası ile TTK madencilik faaliyetleri Maden Kanunu hükümlerine tabi tutulmuş, üçüncü fıkra ile daha önce sahip olduğu hakların kapsamında olarak ilaveten işletme hakkı tescil edilmiş-verilmiş, ikinci, dördüncü ve beşinci fıkralardaki hükümlerle de Maden Kanuna tabiiyete bazı istisnalar getirilmiştir.

2005 yılından itibaren, TTK faaliyetlerinin 3867 Sayılı Kanun yanında, 3213 Sayılı Maden Kanunu Kapsamında da yürütülüyor olması nedeniyle; 03/02/2005 tarihli Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 27 inci Maddesi hükümleri doğrultusunda ve 06/11/2010 tarihli Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin 36 ncı Maddesi hükümleri doğrultusunda her yıl Nisan ayı sonuna kadar TTK; TTK müesseselerinin ocakları ile rödövanlı sahalarda faaliyet gösteren işletmecilerin ocaklarına ait işletme faaliyet bilgi formu ve satış bilgi formu ile birlikte aşağıdaki belgeleri vermektedir.

- a) Geçmiş yıllara ait üretim, bir önceki yıl içinde yapılan üretim ile bir sonraki yıl planlanan üretimleri gösteren imalat haritası ve uygun ölçekli kesitler, yeraltı işletmeleri için havalandırma bilgilerini içeren havalandırma planı,
- b) İşletme sahasında arama yapılmış ise faaliyetin niteliğine uygun kaynak/rezerv raporunu içeren genel/detay arama faaliyet raporu,

Projede değişiklik varsa;

- a) İşletme ruhsatı ve işletme iznindeki koordinatlarına göre uygun ölçekle çizilmiş ocak, yarma, kuyu ve galeri gibi faaliyetlerin son durumunu gösterir harita ve planlar,
- b) Yeraltı işletme yöntemi ile faaliyet gösteren ocaklarda can ve mal güvenliği ile ilgili havalandırma bilgilerini içeren havalandırma planı, su tahliyesi, nakliye gibi hususların en son durumunu gösterir uygun ölçekli plan,
- c) Yerüstü bina, tesis, kantar, silo, trafo, yol vs. gibi son durumu gösterir vaziyet planı,
- d) Gazlar ile göl, deniz ve kaynak sularına ait işletmeler için her yıl çöktürme, arıtma, üretim havuzları, bina, rezervuar besleme alanı ve havzanın tabii dengesini bozmayacak, kapasitesini asmayacak işleme tesisleri gibi yerüstü veya var ise yeraltı tesislerinin en son durumunu gösterir uygun ölçekli haritalar,

TTK tarafından Bakanlığımız Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilmektedir.